

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 1. Perdocti Magistri sententiam refero & refello.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

resistituius, quin de medio tollatur actio, & reactio, & mutua victoria, sed tantum inferatur minus forte leuem reportaturum triumphum, & magis forte excellentiorem triumphum acturum in actione respectu suae repaitionis.

8 Ratio, quae probat siccitatem esse maximè resistiuam ex morbo, qui in siccitatem relabitur, efficax non est, cui posset aliquis respondere, Hoc non provenire ex maiori resistentia siccitatis, sed ex minori actiuitate contrarij, sed si demus morbum labentem in siccitatem esse curatu difficillimum, hoc dici nequit, quia siccitas est minus actiua, quàm humiditas, vnde ex hoc capite difficilius hæc à subiecto, quàm illa pelleretur. Respondeo siccitatem expellendam esse humiditate, vnde quo difficilius producit humiditas, difficilius siccitas expellitur quantumvis minimam resistentiam habeat, quia tamen medicina pauciora agentia habeat, quibus possit vti ad humiditatem producendam, difficilius potest expellere à subiecto siccitatem, quàm calorem, aliāve qualitatem.

9 Neque obest plura esse agentia in rerum natura productiua humiditatis, quàm siccitatis, quia medicina non potest vti quibuscumque agentibus humidis, sed tantum attemperatis secundum alias qualitates, ne viuentis temperamentum dissoluant. Addo per siccitatem corrumpi partes humidi radicalis, quibus corruptis nullo medicamento potest damnum illius corruptionis rescari.

10 Ex dictis constat nullum esse fundamentum, quo communis sententia docet virtutes actiuas esse minus resistiuas; restat modò quid dicendum sit explicare. Aliqui recentes putant vnam qualitatem non posse esse magis resistiuam aliā, quia resistentia fit per impossibilitatem formarum, omnes autem formæ contrariæ sunt æquè impossibiles. Dispicet ratio, quia etiam si calor sit æquè impossibilis cum frigiditate, & frigiditas cum calore, & semel quacumque introducta contraria expellatur, potest tamen calor fortius inherere subiecto, & difficilius expelli. Contra hanc rationem sic nonnulli insurgunt: quantumvis fortiter calor subiecto inhaereat, agens frigidum illum expellet per productionem tantum frigiditatis: ergo siue magis, siue minus fortiter calor inhaereat subiecto, æquè corrumpetur ab agente frigido, quia semper corrumpetur per productionem eiusdem formæ. Respondeo agens frigidum per productionem frigiditatis expellere calorem quocumque modo inhaereat subiecto, verumtamen quo fortius calor inhaeret subiecto, eo difficilius agens frigidum producit frigiditatem, & corrumpit calorem. Rationem accipe: Calor eo ipso quod petat esse in hoc subiecto, petit ne frigidum agens in eodem frigiditatem producat, vnde quò fortius petit esse in illo, fortius exigit ne producat frigiditas: ergo agens frigidum maiorem illam exigentiam superare debet, vt producat frigiditatem, & vt calorem corrumpat.

11 Constat posse vnam qualitatem esse magis resistiuam aliā, quia potest esse qualitas quæ fortius, & efficacius petat conseruationem sui, & remotionem contrariæ qualitatis. Hanc conclusionem tenent omnes, qui ordinem impugnatum virtutis resistiuæ assignabant in qualitatibus, quam rectè explicat Suar. disp. 43. sect. 1. num. 12.

12 Dicendum est ex actione, & reactione inter qualitates non posse inferri virtutem resistiuam huius qualitatibus vincere aliam resistiuam virtute, quia vt sæpe dixi, pugna non est inter virtutes resistiuas, quo fundamento ablato satis probabiliter dici potest qualitates magis actiuas esse magis resistiuas. Hanc conclusionem docet Valesius libr. 1. Controvers. Medicarum, quam existimo nullo efficaci fundamento posse probari, illam tamen probabiliter coniectat ex perfectione qualitarum, quia qualitas magis actiua perfectior est alia minori actiuitate prædita: ergo maior virtus resistiua illi tribuenda est, quia nisi aliunde constet oppositum perfectioribus entitatibus perfectiores virtutes tribuere debemus.

13 Obiicies sequi ex dictis nullum esse fundamentum ad probandum calorem vincere actiuitate frigiditatem, maior enim celeritas in actione caloris potest tribui minori resistentiæ frigiditatis, & quod tardius & remissius operetur frigiditas potest oriri ex maiori resistentia caloris. Respondeo inferri non posse ex hoc capite propter rationem dictam, probari tamen ex maiori actiuitatis sphaera in maiori enim distantia passum calefit à subiecto calido, quàm frigefiat à subiecto frigido, quod non potest precisè provenire ex maiori resistentia contrarij, quia hæc tandem

vincitur virtute actiua successiue effectum producente semper cum minori resistentia formali, quo intensiorem effectum producit, vt Puncto sequenti explicabo.

PUNCTUM IV.

Statuitur successio alterationis, illiusque causa explicatur.

Qualitatem omnem habentem contrarium non produci totam simul, neque secundum extensionem, neque secundum intensionem, monstrat manifesta experientia, quā noscimus ignem applicatum citius calefacere partem primam passī, deinde distantem, ex quo inferitur successio quoad extensionem, deinde experimur remissiorem calorem sentiri in primo instanti, quo passum applicatur, quàm in aliis sequentibus. Quod si non præ oculis, præ tactu successione caloris intensi ostenditur; huius successiois causam in præsentī inuestigamus.

§. I.

Perdocti Magistrī sententiam refero, & refello.

Ita difficile visum fuit doctissimo recentiori causam successiois in alteratione assignare, vt re desperata fatius illam negare, quàm defendere iudicari, & ita asseruit eodem agente omnino inuariato eandem qualitatem esse producendam in primo instanti, ac in sequentibus quocumque agente contrario reclamante, quam conclusionem sic probat, & contra successioem alterationis insurgit. Agens calidum in secundo instanti conseruat effectum productum in primo, verbi gratia, conseruat primum gradum caloris, & producit secundum: ergo in primo instanti potuit primum gradum producere, & secundum. Probat consequentiam: Eadem virtus requiritur ad conseruandum, & ad producendum: ergo agens potens simul conseruare vnum gradum qualitatis, & producere alium, potest simul vtrumque producere, sed eandem virtutem habuit agens in primo instanti, ac habuit in secundo: ergo si in secundo potest producere vnum gradum, & conseruare alium, in primo potuit vtrumque producere. Neque iuuat, ait hic recens ad resistentiā contrarij recurrere, quia quando agens in secundo instanti conseruat gradum productum in primo, & producit secundum gradum, vincit contrarium in duobus illis gradibus: æquè enim est contra illius exigentiam conseruatio primi gradus, & noua secundi productio, cum contrarium intendat destruere gradum conseruatum eodem modo, ac intendit ne producat alius gradus: ergo nulla potest assignari ratio, propter quam perueians idem agens cum eadem virtute possit in secundo instanti conseruare vnum gradum, & producere alium in præsentia contrarij, & non potuerit in primo instanti vtrumque producere.

Hac ratione ductus asseruit nullum agens posse producere in secundo instanti effectum, quem non produxit in primo, si aliunde in secundo non augeatur, cūque manifestè ostendat experientia passum frigidum applicatum agenti calido successiue caleferi, rem ita cōposuit. Agens calidum vt sex applicatum frigido, in primo applicationis instanti producit totum calorem, quem potest, v.g. calorem vt quatuor; deinde passum iam calidum vt quatuor ab agente calido vt sex aliquid caloris producit in ipso agente, à quo fuit calor vt quatuor productus, quo fit vt calor agentis intendatur, & iam non sit calor vt sex tantum, sed vt septem, vel vt octo, ratione cuius maioris intensionis maiores vires habet in secundo instanti, quàm habuit in primo, & ita potest in tali secundo instanti conseruari, & producere effectum, quem non potuit in primo producere, in quo remissius erat.

Quanta hic mellis se offert matura falci! quanta facili manu occurrunt amputanda! Mitto doctrinam hanc, supponere simile posse agere in simile, & agens remissum in passum intensum, tota Philosophiā in contrarium reclamante. Parco posse secundum hanc doctrinam agens calidum propriā virtute rescari damna illata ab agente frigido, ita vt tanta illius intensio remitteretur per vnicum instans, quantam intensionem in sequenti instanti recuperaret, si enim agens calidum in instanti producit tres gradus caloris in subiecto, & patitur duos frigiditatis, toridemque caloris amittit, tres gradus caloris producit in subiecto in instanti

instanti B producent in illo, à quo fluxere, duos caloris, quibus compensabitur iactura caloris, quam agens calidum in instanti precedenti fuit passum, & ita illius remissio nunquam poterit vitra progredi.

5 Insuper ut hic dicendi modus sustineri valeat, necessum est ut in quolibet instanti producat simul quodlibet agens saltem tres gradus intensificationis. Ratio est, quia si in hoc instanti A, agens calidum producit in passo duos gradus caloris, hi duo cum non possint producere tantam intensificationem, quantum in se habent, tantum reagunt in subiectum, à quo fluxerunt unicum gradum caloris, qui gradus non poterit iterum intendere calorem subiecti, quia gradus, qui supponebantur, iam prodixerunt quidquid poterant (ego cum recentiori constituto continuo ex puris indivisibilibus,) gradus verò adueniens, cum non possit producere effectum sibi æqualem, neque sit possibilis remissio alius, nullum poterit producere, unde ut per brevissimum tempus duret actio agentis, & remissio passi, necessum est innumeros ferè gradus agens simul producere, quia in quolibet brevissimo tempore sunt innumera ferè instantia, & in quolibet instanti producit remissio qualitas, quam in precedenti.

6 Tandem hanc sententiam efficacissimè impugno. Agens calidum ut sex produxit in instanti A, tres gradus caloris in passo: hi tres gradus caloris producti in passo in instanti B sequenti produxerunt duos alios gradus in præcipuo agentis, quibus magis intensus illius calor potuit tres gradus caloris in passo productos intendere; ergo tres illi gradus caloris producti in passo potuerunt in eodem instanti A, in quo fuere producti, producere duos illos gradus in subiecto, à quo dimanarunt, quia non repugnat effectui eodem tempore in quo producit, producere alium, ut patet in luce Solis, quæ in eodem instanti, in quo producit, aliam producit. Secundo, gradus caloris producti in passo eiusdem sunt virtutis in instanti, quo primo produciuntur, & in sequenti: ergo in primo instanti prodixerunt quidquid postea producere possent.

7 Negat priorem consequentiam hic Author. Ad confirmationem respondet. Agens posse producere effectum in instanti, quo primo producit, si passum talem effectum receptum non sit impeditum, quia tamen agens in instanti A, quo tres produxit gradus caloris, est impeditum duos alios recipere, ideo tres gradus caloris producti in passo non produciunt duos alios in agenti in primo instanti, licet in illo virtutem habeant eos producendi, sed in instanti sequenti B, in quo impedimentum aufertur. Hoc impedimentum sic explicat. Ponit subiectum nudum omni qualitate, cui applicatur duo agentia, vnum calidum, & frigidum aliud, quæ mutas suas actiones retardant, quia tamen calidum fortius est, inducit quinque gradus caloris, frigidum verò tres ex quibus octonarius numerus completur, quem non potest excedere subiectum in gradibus caloris, & frigiditatis. En supponitur in instanti A, passum recipere tres gradus frigiditatis, & quinque caloris: ergo in eodem instanti quinque gradus caloris non possunt producere alium. Probatur alium. In illo instanti non potest expelli aliquis ex illis gradibus introductis, quia in eadem mensura non potest qualitas produci, & corrumpi, alias in eodem instanti esset, & non esset: ergo non potest produci gradus alius caloris. Probatur consequentia. Non potest produci gradus caloris, quin expellatur alius frigiditatis, sed non potest expelli vllus gradus frigiditatis: ergo neque caloris poterit produci: in instanti verò sequenti, cum possint corrumpi gradus producti in antecedenti, possunt quinque gradus caloris produci alium producere.

8 Sed sibi insistit hic Author, & satis ad rem: cur quinque gradus producti in passo non produciunt aliquid in principali in illo primo instanti suæ productionis? Respondet: nam vel in hoc tempore agens calidum perdidit aliquid, vel non? Si non perdidit, habet expletam capacitatem caloris ut octo, & ita non potest aliquid caloris recipere. Si perdidit: ergo in illo instanti productum est in eo aliquid frigiditatis: ergo in illo non potest talis frigiditas expelli, quia in eodem instanti, ut sepe dictum est non potest existeret, & non existeret frigiditas: ergo non potest introduci calor, quia hic non potest non expulsa frigiditate introduci.

9 Ne videar huic recentiori impegisse in doctrinam, quam ipse tradit de prioritate signorum, quod ipse de multis

conqueritur, fateor certissimam esse doctrinam, quæ docet gradum frigiditatis suppositum in hoc instanti in eodem non posse expelli, quia quod supponitur in aliquo instanti, existit in illo, & id quod expellitur non existit in illo, in quo expellitur, sed eadem entitas non potest existeret, & non existeret in eodem instanti: ergo non potest in eodem instanti supponi, & expelli. Deinde certum est entitatem supponi existentem in instanti, in quo producit, ac proinde non posse in eodem expelli. Hæc doctrina Magistro indiget, non propugnatore, paucis enim ad prima principia reducitur, sed his positis hunc recentiorè sic impugno.

10 Afferit quinque gradus caloris non posse producere alium, quia produciuntur tres frigiditatis quos in eodem instanti non potest expellere. Fateor admissa semel productione trium graduum frigiditatis evidenter respondere, sed inquiri, cur illi quinque gradus caloris non impediant productionem trium frigiditatis prius natura, quam producerentur, si enim in instanti sequenti B valent illos expellere: ergo instanti A, quo fuerunt primo producti, potuerunt illos impedire, non enim maior vis requiritur ad impediendam frigiditatem, quam agens producere intendit, quam ad illam iam productam expellendam.

11 Dices quinque gradus caloris supponere productionem trium frigiditatis, ac proinde non posse illam impedire. Contra tamen. Quinque gradus caloris non supponunt productionem trium frigiditatis priorem natura, quia gradus caloris non dependet à productione trium frigiditatis, ut per se patet, neque priorem tempore, quia simul produciuntur omnes: ergo nullo modo supponunt quinque gradus caloris productionem trium frigiditatis. Dices productionem quinque graduum caloris, & trium frigiditatis esse simul tempore, sed ego inquiri cur quinque gradus caloris non impediant hanc simultatem temporis impediendo productionem trium frigiditatis, qualitas enim in primo instanti in quo produciuntur, potest impedire productionem qualitatibus, quam in illo instanti intendit producere agens contrarium, & consequenter simultatem temporis, quam cum illa haberet qualitas, quæ produceretur, si illius productionem permitteret alia qualitas producta in eodem instanti. Ego sanè assererem, quinque gradus caloris productos in passo non posse producere alium gradum caloris in illo instanti, neque in sequenti, quia nihil possunt producere in subiecto assimilato, seu habente intensiorem qualitatem, sicuti est agens, neque in subiecto, in quo sunt, à quo expellere frigiditatem inhaerentem non valent.

12 Venio iam ad rationem quam assignat, propter quam quinque gradus caloris non possint aliquid producere primo suæ productionis instanti in subiecto, à quo fluxerunt. Illius memoriam excito; sic paulò antea dicebat. Agens in illo instanti, vel perdidit aliquid caloris, vel non perdidit, &c. Respondeo perdidisse aliquid caloris, quo deperdi non potuit impediri introductio frigiditatis, quæ supponitur ad expulsionem caloris, neque frigiditas expelli, quod semper libens huic recentiori concedo, sed adhuc integra manet impugnatio. Inquiri enim. Cur perdidit calorem, & introducta fuerit frigiditas in instanti. Cur totum hoc fuit impeditum calore producto, vel conservato in passo in eodem instanti, quia ut paulò antea dicebam calor valens in instanti immediato suæ productionis corrumpere effectum, valet in primo suæ productionis instanti eundem impedire, qui, neque prius natura, aut tempore supponitur productus?

13 Respondeo secundo, agens in illo instanti nihil perdidisse, posse tamen augeri, qui à principio non fuit summè intentum, sed tantum calidum ut sex, sicut enim ille ad suam conclusionem explicandam supponit calum, in quo applicetur agens calidum ut octo, sic ego ad meam impugnationem aperiendam calum suppono, in quo applicetur calidum ut sex, quem admittere debet.

14 Deinde ut appareat quàm inefficax sit solutio tradita ab hoc Authore, animaduertas, quæso, eodem modo posse applicari secundo instanti conservationis caloris, ac primo suæ productionis. Dico enim, in secundo instanti quinque gradus caloris nil posse producere in principio, à quo fluxere, quia vel tale agens in illo secundo instanti perdidit aliquid caloris, vel non perdidit: si non perdidit, est expleta capacitas, sicuti in primo, & non potest augeri: si perdidit, non potest non deperdere, neque non introduci frigiditas, neque produci calor, quia in eodem instanti non potest

potest expelli, & introduci frigiditas. Dices, agēs perdidisse calorem, & acquisivisse frigiditatem in primo instanti productionis quinque graduum, ac proinde in secundo posse hanc iacturam refarcire, eodem modo dicam ego, agens perdidisse calorem destructum ab alio agente in instanti præcedenti primam productionem, horum quinque graduum, & applicationem huius passus.

- 15 Has omnes difficultates fugisset hic Author, si doceret dum illi in hac re alia difficultatem fugiendi via non apparebat, calorem non conservari à causa producente, sed à Deo, sic enim rectè explicaretur successio qualitatis, licet enim hic philosophandi modus minus philosophus visus fuerit, non tamen esset aliquibus sectatoribus destitutus, multi enim illum insequuntur, & sanè magis alienum est à Philosophia asserere agens remissum posse agere in passum intentum, postque agens, & passum secundum eandem qualitatem ad invicem reagere, & se mutuo fovere, quæ omnia communis sententia negat, & efficacissimè impugnantur rationibus suprà factis. Alia mihi superest via, qua prædicto argumento facile satisfaciam, etiam si assetam qualitatem conservari à primo producente, illam aperiam, dum in hac questione meam sententiam explicem.

§. II.

Causam successionis intensivæ in alteratione secundum propriam sententiam assigno.

- 16 **D**uplici modo potest alteratio esse successiva, primò per accidens ratione applicationis agentium, quia successivè agens applicatur passio, sicut successivè producit lux luminoso successivè applicato ab homine illum vehente qui se successivè movet, & ad suum motum luminosum. Non loquimur de hac successione, sed de successione, quæ sub eadem agentis, & passus applicatione cadit, quia agens non agit in primo instanti totum quod in se habet, neque extensivè, neque intensivè. Agam prius de successione intensivæ quæ explicatè facili successione extensionis explicabo.
- 17 Successionem non oriri ex resistèntia actiua remota, & impropria, quæ agens suum contrarium diminuit certissimum esse puto, & ferè omnes fatentur, quod enim frigidum in hoc instanti corrumpat aliquos gradus caloris non potest esse impedimentum, ut reliqui gradus permanentes in eodem instanti non producant quicquid possunt, & consequenter gradus illos, quos in instantibus sequentibus producent.
- 18 Deinde assero ex resistèntia actiua propriè dicta præcisè, & secundum se considerata non posse oriri successionem intensivam in communi opinione asserente calorem, & quemcumque alium effectum conservari à primo producenti, dum hoc est applicatum, quod efficaciter probat argumentum factum à recentiore supra impugnato, quia ex hoc capite præcisè agens in primo instanti agit id, quod in secundo poterit agere præsentè eodem contrario, licet non totum id quod ageret illo deficiente, exempli gratiâ, pono passum nudum applicatum calido agenti, & frigiditas hæc duo mutuâ inter se resistèntiâ attemperantur, & agens producit quinque gradus, & frigidum tres, quolibet illorum octo producturum, si contrarium agens illius actionem non impediret in primo instanti, seu in primo congressu actionis, postea verò agentibus invariatis, & resistèntia formali seclusa, neutrum illorum aliquid amplius produceret. Idem dico de subiecto quod aliàs supponeretur cum qualibet qualitate, quod in primo instanti reciperet à quolibet agenti quicquid posset ab illo produci, si tantum resistèntia actiua daretur.
- 19 Ratio à priori hæc est. Agens calidum intendens producere octo partes caloris in passio resistit ne frigiditas producatur in subiecto, & hac producta resistit eodem modo ne conservetur, & ut expellatur: petit enim ut in subiecto non sit frigiditas, seu carentia frigiditatis, siue producta, siue non producta, unde frigidum non vincit resistèntiam agentis calidi, dum primò producit frigiditatem, sed dum illam conservat, quia tam productio, quam conservatio est contra exigentiam agentis calidi resistèntis productioni, & conservationi frigiditatis. quapropter ratione contrarij eadem virtus requiritur ad producendum, & conservandum, similiter ratione effectus, ut fatentur ferè omnes: ergo agens potens in aliquo instanti præsentè con-

trario simul producere unum gradum, & conservare alium poterit utrumque simul producere: ergo si effectus productus ab agente ab eodem est conservandus in primo instanti poterit produci quicquid in secundo potest produci, & conservari.

Dices, minorem virtutem requiri ad conservandum unum gradum caloris, & ad producendum alium, quia quando producuntur simul duo, expelluntur duo contrarij, quando verò unus conservatur, & alius producit, tantum expellitur unus gradus contrarij. Contra hanc solutionem sic argumentor: quando conservantur duo gradus caloris, impeditur agens contrarium ne producat duos alios frigiditatis, quos produceret, si non conservarentur gradus caloris, qui contra exigentiam contrarij conservantur, ergo ex parte contrarij eadem est resistèntia ad conservationem, & ad productionem, quia in utroque casu actio, siue conservativa, siue productiva est contra eandem exigentiam agentis contrarij, & impeditiva effectus, quem contrarium intendit producere, quod autem respectu formæ informantis subiectum sit minor resistèntia ad conservationem, quæ nullam qualitatem expellit, quàm ad primam productionem expultricem formæ contrarij, hoc ad resistèntiam formalem non ad actiavam pertinet. Hæc iuxta opinionem quæ asserit calorem productum conservari à causa secundo illum producente.

In opinione quæ asserit calorem non conservari ab agente etiam applicato, quod illum produxit bene potest seclusa resistèntia formali oriri successio à resistèntia actiua, quia agens quod tantum potest contrario resistente producere unicum gradum, postquam illum in hoc instanti produxit, poterit in secundo cum cesset ab illius conservatione alium producere, & alium in tertio, pluresque successivè, nunquam tamen duos simul, quia illius virtus non valet contra resistèntiam contrarij duos simul producere, vel conservare.

Dices posse oriri successionem alterationis, quia successivè corrumpitur virtus actiua resistens, & quo minor est resistèntia maior est effectus à contrario productus, cum autem successivè minuat virtus resistiva successivè crescit productus effectus. Rem non solvis: virtus actiua resistens non potest successivè corrumpi ratione virtutis resistivæ illam conservantis: ergo si successivè corrumpitur, est ratione resistèntiæ formalis, vel quia agens illam corrumpens successivè applicatur. Si ratione resistèntiæ formalis, ab hac orietur tota alterationis successio. Si ratione agentis successivè applicati, hæc successio erit per accidens, de qua non est questio. Omnes illationes sunt legitime: primum antecedens probatur ratione suprà facta.

Successionem oriri ex resistèntia formali ex dictis clare constat, quia cum non oriatur à resistèntia actiua pura necesse est oriri ab hac. Deinde quia calor conservatur à Deo successivè corrumpitur, ut patet experientia in aqua calida successivè se reducente ad pristinam frigiditatem, sed respectu caloris conservati à Deo non datur resistèntia actiua: ergo ratio successionis oritur ex resistèntia formali.

Rationem huius conclusionis ex doctrina tradita facile dabo. Posita eadem virtute, quo minor fuerit resistèntia, intensior produceretur effectus, sed in secundo instanti est minor resistèntia formalis in passio, quam fuerat in primo instanti, & minor in tertio, & sic in quarto: ergo maior calor successivè produceretur in singulis instantibus. Totus difficultatis cardo in probatione Minoris vertitur, pro qua in memoriam revoco id, quod docui Puncto 1. videlicet agens producat primum gradum caloris in instanti, in quo illum producit, & corrumpit octavum frigiditatis, vincere resistèntiam frigiditatis præcedentis in instanti antecedenti, verbi gratiâ, frigiditatis ut octo, etiam si in illo instanti non sit talis frigiditas. Ex quo infero calorem productum in primo instanti, quo agens applicatur subiecto quod independentè ab illa applicatione fuerat, & illa non intercedente esset in hoc instanti frigidum ut octo, esse contra resistèntiam octo graduum frigiditatis præcedentium, quom agens tantum potest vincere duobus gradibus, v.g. quos producit in primo instanti, quibus productis iam in illo instanti tantum existunt sex gradus frigiditatis: postea verò idem calidum producat in secundo instanti calorem, tantum vincit sex gradus qui immediatè præcesserunt, corruptis enim in primo instanti duobus frigiditatis, tantum superficere sex resistentes calori producendo, unde in secundo, cum calor produceretur tantum, produceretur contra resistèntiam sex graduum frigiditatis, & calidum